

Právní formy podnikání

- Osobní vlastnictví	- Partnerství	- Kapitálová společnost
- Formy vlastnictví	- Druh závazků	- Výše zakladatelských nákladů
- Doba trvání podnikání	- Možnost přenosu práv	- Kapitálová náročnost
- Postavení manažerů	- Způsob rozdělování zisků	- Přitažlivost z hlediska obstarávání kapitálu

Základní právní předpisy

Zákon č. 1/1993 Sb. = Ústava

- Práva hospodářská – p na svobodnou volbu povolání, p podnikat, p. na získání prostředků na životní potřeby

Zákon č. 513/1991 Sb. = Obchodní zákoník - Zvláštní právní předpis

postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jiné vztahy s podnikáním související

Zákon č. 40/1964 Sb. = Občanský zákoník - Obecný právní předpis

majetkové vztahy fyzických a právnických osob, majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, vztahy vyplývající z práva na ochranu osob, pokud tyto občanskoprávní vztahy neupravují jiné zákony

Zákon č. 455/1991 Sb. = Živnostenský zákon

Zákon č. 262/2006 Sb. = Zákoník práce

Subsumpce

= Pokud kauzu neupravuje zvláštní zákon, postupujeme podle zákona obecného

= Pokud kauzu neupravuje ani obecný zákon, postupujeme podle jeho zásad nebo obchodních zvyklostí

Podnikání = Soustavná činnost, Prováděná samostatně podnikatelem, Vlastním jménem, Na vlastní odpovědnost, Za účelem dosažení zisku

Podnikatel (entrepreneur) – slovo pochází z francouzštiny, kde v doslovném překladu znamená zprostředkovatel nebo prostředník

= osoba zapsaná v obchodním rejstříku, osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění, osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů, osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu

Společnost = Organizačně právní propojení osob - Dosažení určitého cíle, Uspokojování potřeb svých členů, Společné podnikání

Individuální - Podnikatelské riziko nese jedna osoba, Subjekt podnikatelských oprávnění

Společné - Podnikatelské riziko je rozloženo do více osob, Soustředění kapitálových prostředků, Spojení prostředků i schopností

Společenství bez právní subjektivity

- Nevzniká nový právní subjekt

- Nositeli podnikatelských oprávnění jsou všichni účastníci

- Právní vztahy zakladatelů - Mezi účastníky společenství navzájem, Vůči třetím osobám navenek

Společenství s právní subjektivitou

- Vzniká nový právní subjekt - korporace

- Nositel všech podnikatelských oprávnění

- Právní vztahy zakladatelů - Mezi účastníky společenství navzájem, Vůči třetím osobám, Mezi účastníky a společenstvím

PO, založené za účelem podnikání = V.O.S., s.r.o., a.s., k.s.

Právnícké osoby, založené i za jiným účelem = s.r.o., a.s., družstvo

Obchodní společnosti - obecně

Zakladatelé obchodních společností = Osoba, která je účastníkem právního úkonu, směřující k založení obchodní společnosti = Právnícké osoby, Fyzické osoby, Stát

Zahraníční osoba = PO se sídlem mimo území České republiky, FO s bydlištěm mimo území České republiky

Právní subjektivita zahraniční osoby - Určuje se podle § 3 zák.č. 97/1963 Sb. o mezinárodním právu soukromém a procesním, Řídí se právním řádem státu, jehož je tato osoba příslušníkem, Právní úkony v České republice provádí cizinec i podle způsobilosti k právním úkonům podle tuzemského práva

Založení obchodní společnosti

- smlouvou – zakladatelskou, společenskou
- zakladatelskou listinou

Konstituování vztahů

- mezi zakladateli jako právních vztahů směřujících ke vzniku obchodní společnosti
- zakladatelů k budoucí obchodní společnosti

Práva a povinnosti společníků

- Určuje společenská smlouva
- Ke změně je třeba souhlasu všech společníků, pokud není určeno, že k její změně postačuje souhlas většiny
- V ostatních záležitostech je zapotřebí souhlasu všech společníků, nestanoví-li společenská smlouva nebo zákon, že postačí souhlas většiny
- Každý ze společníků má jeden hlas
- Každý společník je při plnění svých povinností povinen postupovat s péčí řádného hospodáře

Obchodní vedení společnosti - k obchodnímu vedení společnosti je oprávněn

- každý společník v rámci zásad mezi nimi dohodnutých
- pověřený společník
- prokurista (komplementář)

Ekonomika společnosti

- Právo nahlížení do všech dokladů společnosti
- Právo kontroly účetních dokladů
- Právo zmocnit ke kontrole auditora nebo daňového poradce

Dělení zisku - principy

- Zisk se dělí mezi společníky rovným dílem
 - Podíl na zisku stanovený na základě účetní závěrky je splatný do tří měsíců od jejího schválení, nestanoví-li společenská smlouva jinak
- POZOR - Ztrátu zjištěnou účetní závěrkou nesou společníci rovným dílem

Zákaz konkurence - společník

- Nesmí podnikat v předmětu podnikání společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného
- Nemůže být ani statutárním nebo jiným orgánem nebo členem orgánu společnosti s obdobným předmětem podnikání

Náhrada škody - Každý společník je oprávněn

- Podat jménem společnosti žalobu o náhradu škody proti společníkovi, který odpovídá společnosti za škodu

Nadace = účelová sdružení majetku zřízená pro dosahování obecně prospěšných cílů

Kombinace podnikání s humanitou

ZÁKON O NADACÍCH A NADAČNÍCH FONDECH č. 227/1997 Sb. ČR, o nadacích a nadačních fondech

Definice = Obecně prospěšným cílem je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu

Zdroje financování

Majetek nadace tvoří - nadační jmění, ostatní majetek nadace, peněžní vyjádření souhrnu, peněžitých a nepeněžitých vkladů, nadačních darů zapsaných v nadačním rejstříku

Vznik nadace a nadačního fondu

- písemnou smlouvou uzavřenou mezi zřizovateli, zakládací listinou, je-li zřizovatel jediný, závětí
- vzniká dnem zápisu do nadačního rejstříku
- rejstřík vede soud určený zvláštním zákonem k vedení obchodního rejstříku,
- rejstřík je veřejným seznamem
- součástí rejstříku je i statut nadace nebo nadačního fondu a výroční zpráva

Zapisované údaje

- název, sídlo a identifikační číslo nadace nebo nadačního fondu,
- název, sídlo a identifikační číslo zřizovatele, jde-li o právnickou osobu, nebo jméno, příjmení, popřípadě obchodní firma, rodné číslo, popřípadě datum narození, a trvalý pobyt zřizovatele, jde-li o fyzickou osobu,
- účel nadace nebo nadačního fondu,
- výše nadačního jmění nebo výše majetkového vkladu u nadačního fondu
- jména, příjmení, rodná čísla, popřípadě datum narození a trvalý pobyt členů správní rady a způsob jejich jednání jménem nadace nebo nadačního fondu,
- jména, příjmení, rodná čísla, popřípadě datum narození, a trvalý pobyt členů dozorčí rady, popřípadě revizora, není-li dozorčí rada zřízena,
- výčet majetku, který tvoří peněžitý nebo nepeněžitý vklad nebo nadační dar do nadačního jmění s uvedením jeho popisu a hodnoty, obchodní firma banky nebo pobočky zahraniční banky a číslo zvláštního účtu, na němž je peněžitý vklad nebo nadační dar uložen, údaje o smlouvě o správě cenných papírů

Nadační listina – je tam uvedeno vše = generálie, účel, o SR, o DR, kdo spravuje majetkové vklady, ...

POZOR! Celková hodnota nadačního **jmění nesmí být nižší než 500 000 Kč** a po dobu trvání nadace se nesmí snížit pod tuto hodnotu.

Statut nadace a nadačního fondu

- upravuje postup pro jednání orgánů nadace nebo nadačního fondu
- stanoví podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, popřípadě okruh osob, kterým je lze poskytovat
- určuje způsob, jakým se nadační příspěvky poskytují
- další otázky, které mají být podle zákona obsaženy v nadační listině a ve statutu nadace nebo nadačního fondu
- **POZOR:** Statut nadace nebo nadačního fondu vydá do 30 dnů ode dne vzniku nadace nebo nadačního fondu a o jeho změnách rozhoduje správní rada

Zrušení nadace a nadačního fondu

- dosažením účelu, pro který byly zřízeny, dnem uvedeným v rozhodnutí správní rady o dosažení účelu nadace nebo nadačního fondu
- rozhodnutím správní rady o sloučení s jinou nadací nebo nadačním fondem dnem uvedeným ve smlouvě o sloučení
- rozhodnutím soudu o zrušení nadace nebo nadačního fondu dnem uvedeným v tomto rozhodnutí, jinak dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí
- prohlášením konkursu nebo zamítnutím návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku

Zánik nadace a nadačního fondu

- Výmazem z rejstříku

Orgány nadace a nadačního fondu

Správní rada - spravuje majetek nadace nebo nadačního fondu, řídí činnost a rozhoduje o všech záležitostech nadace nebo nadačního fondu, je statutárním orgánem nadace nebo nadačního fondu

výlučná působnost SR vydat statut a rozhodovat o jeho změnách schvalovat rozpočet a jeho změny,

- schvalovat roční účetní závěrku a výroční zprávu o činnosti a hospodaření, rozhodovat o sloučení, pokud není sloučení vyloučeno nadační listinou
- volit nové členy správní rady a dozorčí rady, popřípadě revizora
- rozhodovat o odvolání člena správní rady, člena dozorčí rady, popřípadě revizora, přestane-li splňovat podmínky členství nebo funkce
- z členů správní rady volit a odvolávat jejího předsedu
- stanovit výši odměny za výkon funkce člena správní rady, dozorčí rady, popřípadě revizora
- rozhodovat o zvýšení nebo snížení nadačního jmění

Členství ve správní radě

- fyzická osoba, způsobilá k právním úkonům, je bezúhonná, není ona ani osoba jí blízká k nadaci nebo k nadačnímu fondu v pracovněprávním nebo obdobném vztahu

Zánik členství - Funkční období členů správní rady je tříleté

Členství ve správní radě zaniká - uplynutím funkčního období, úmrtím, odvoláním, přestane-li člen splňovat podmínky nebo porušil-li závažným způsobem nebo pakovaně zákon, odstoupením

Dozorčí rada = kontrolním orgánem nadace nebo nadačního fondu

- zřizuje se povinně, jestliže nadační jmění nebo majetek nadačního fondu je vyšší než 5.000.000,- Kč
- zřizuje se dobrovolně, pokud tak stanoví nadační listina anebo statut

výlučná působnost

- kontroluje plnění podmínek stanovených pro poskytování nadačních příspěvků a správnost účetnictví vedeného nadací nebo nadačním fondem
- přezkoumává roční účetní závěrku a výroční zprávu
- dohlíží na to, zda nadace nebo nadační fond vyvíjí činnost v souladu s právními předpisy, nadační listinou a statutem nadace nebo nadačního fondu,
- upozorňuje správní radu na zjištěné nedostatky a podává návrhy na jejich odstranění
- nejméně jedenkrát ročně podává zprávu správní radě o výsledcích své kontrolní činnosti

Úprava podnikání

- Nadace nebo nadační fond nesmí vlastním jménem podnikat

Výjimka - pronájem nemovitostí, pořádání loterií a tombol, veřejné sbírky, kulturní, společenské, sportovní a vzdělávací akce

Mezinárodní předpisy = Smlouvy, úmluvy, pakty uzavírají mezi sebou státy s právní subjektivitou, registrované podle UN (OSN), Upravují vybrané okruhy zpravidla celosvětového nebo lokálního celospolečenského významu

Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, NEW YORK 1966

sml str zajistí rovná práva mužů a žen, uznávají právo na práci, právo každého člověka na spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky, opatření pro ochranu a pomoc všem dětem a mládeži, Všeobecná deklarace lidských práv,

Haagská úmluva o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití - Ratifikovaná a vyhlášena ve vyhl. MZV č. 131/1976 Sb.)

Způsoby řešení sporů

S mezinárodním prvkem - Určení místní a věcné příslušnosti soudu včetně státu při řešení výkonu rozhodnutí, Určení orgánu veřejné správy a státu, příslušného k řešení občanskoprávních nebo pracovněprávních otázek, **POZOR!**

rozhodnutí s mezinárodním prvkem jsou závazná a vynutitelná jen na území státu, kde byla vydána

V rámci Evropské unie

Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním

Řeší věcnou a místní příslušnost soudů a kompetence orgánů veřejné správy a samosprávy, kde je účastníkem občan jiného státu nebo jde o věc, ležící mimo jurisdikci orgánů České republiky

Podmínkou zůstává, že nejméně jeden z účastníků je občan České republiky

- Rozsudek vydaný v jednom členském státě se uznává v ostatních členských státech bez zvláštního řízení a bez zvláštního rozhodnutí - tzv. automatické uznávání rozhodnutí

- Rozhodnutí vydaná soudy jednoho z členských států mají stejné právní účinky i v ostatních členských státech Evropské unie

- Uznávané rozhodnutí nemůže být věcně přezkoumáváno

- Nelze vyžadovat zvláštní řízení pro zápis do matriky na základě rozhodnutí v manželské věci, vydaného soudem jiného členského státu

- Výjimkou z nařízení je Dánsko

- V České republice jsou věcně příslušné k řízení o uznání okresní soudy

Důvody pro neuznání rozhodnutí

- Zjevný rozpor s veřejným pořádkem

- V případě rozsudku pro zmeškání nebyl žalovanému doručen návrh na zahájení řízení v dostatečném předstihu a takovým způsobem, aby se mohl bránit, ledaže nepoužil opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl možnost

- Překážka **rei iudicate** = neslučitelnost s rozhodnutím vydaným mezi týmiž stranami ve sporu v členském státě, v němž se uznání uplatňuje

- Rozhodnutí je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v jiném členském státě nebo ve třetí zemi v řízení mezi týmiž stranami, pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné pro uznání v členském státě, v němž se o uznání žádá

- Jestliže je uznání rozsudku předběžnou otázkou v řízení u soudu členského státu, rozhodne o ní tento soud

Vymahatelnost komunitárního práva - Vstup České republiky **do Evropské unie dnem 1.května 2004**, Převzetí principů komunitárního práva do tuzemského právního řádu

Evropská unie – ČR vstup 1. 5. 2004

Evropská unie - komunitární právo = Samostatný právní systém, nejedná se o právo mezinárodní

- Umožňuje vytvářet v rámci EU další normy, které jsou závazné na základě delegace pravomocí a svrchovanosti nejen pro členské státy, ale i pro jednotlivce, Smlouvy se nevytvářejí jako mezinárodní smlouvy ale zvláštním právním postupem například Smlouva o založení, Smlouva o přistoupení nových členů

Smlouva o Ústavě pro Evropu - Zveřejněna Konventem 18.7.2003, Podepsána dne 29. října 2004 v Římě

- Nahrazuje složitou strukturu smluv EU jediným právním předpisem

- Celkem 4 části se 448 články + Patří k ní další přílohy

- Důležitá Část II – **Listina základních práv Unie** - Inspirována evropskou Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, Deklaruje základní nedotknutelná práva, svobody a zásady

- Část III – **Politika a fungování Unie** - Založena na existujících základních smlouvách EU, které z velké části přebírá

- Zásady rovnosti a nediskriminace, vnitřní politika EU, jednotný vnitřní trh

- Hospodářská a měnová politika, ochrana spotřebitele, agenda justice a vnitra

- Zahraniční, bezpečnostní, obranná a obchodní politika

Předpisy komunitárního práva

- **Bruselská úmluva I** = 1968, Úmluva o pravomoci soudů a výkonu soudních rozhodnutí v občanskoprávních a obchodních věcech, Zabývá se věcmi občanskými a obchodními (= důsledky volného pohybu zboží a služeb), Neřeší volný pohyb osob

- **Bruselská úmluva II** – 1998, Úmluva o pravomoci a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských

- **Amsterodamská smlouva** – 1999, Justiční spolupráce v soukromoprávních věcech mezi členskými státy EU

Rada EU = hlavní rozhodovací instituce EU

- Přijala v roce 2000 nařízení č. 44/2001 - jedná se o převzatou Bruselskou úmluvu I.

- Přijala v roce 2001 nařízení č. 1347/2000 - jedná se o převzatou Bruselskou úmluvu II.

- Přijala v roce 2003 nařízení č. 2201/2003, o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu rozsudků ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, Jedná se o tzv. Brusel II. bis

- Na rozdíl od mezinárodních úmluv je nařízení EU aktem sekundárního komunitárního práva, jež je v každém členském státě přímo aplikovatelné a k jeho závaznosti není třeba ratifikační proces, Pro jeho použití platí také zásada přednosti, která znamená, že bude-li ustanovení národního práva upravující totožnou oblast vztahů v rozporu s nařízením, je členský stát povinen aplikovat nařízení

Evropská komise = Supranacionální (nadnárodní) orgán EU nezávislý na členských státech a hájící zájmy EU

- Legislativní, exekutivní, kontrolní pravomoci, Sekundární právní akty – nařízení a směrnice, Zákonodárna iniciativa

Dělení norem podle pramenů

Právo primární - Tvořeno přímo členskými státy, Společenství není subjektem těchto smluv, není smluvní stranou ale objektem

Právo sekundární - Právo vytvářené orgány Evropské unie, Vnitřní právo společenství, obsažnější než primární právo

Nařízení - Obecně závazné, přímo použitelné ve všech členských státech, pokud si některý členský stát nevyjedná výjimku, Upravuje vztah hlavně mezi EU a jednotlivci a EU a jednotlivými členskými státy

Směrnice - Zavazuje každý členský stát EU, pokud jde o výsledek, kterého má být dosaženo, ale jak toho bude dosaženo je věcí členských států, Členské státy zajistí nejenom soulad znění ve vnitrostátním právním systému, ale i skutečné prosazení účelu směrnice

Směrnice přesné - Např. unifikace technických norem, Není žádný prostor pro tvůrčí přístup

Směrnice rámcové povahy - Obecné normy, zásady, Lhůta pro implementaci směrnice je obvykle 2 až 3 let

Transpozice = Formální přenos do práva členského státu

Rozhodnutí = Závazné ve všech svých částech pro toho, komu je určeno, Musí být doručeno adresátovi, účinnosti nabývá dne doručení nebo oznámení, Ve smlouvách je stanoveno, kdy je třeba přijmout rozhodnutí, Nejvíce se používají v oblasti soutěžního práva

Doporučení = Není závazné, Je vydáno, když to stanoví smlouva, nebo když to považuje za nutné Komise,

Doporučení pomáhají určit to, jak bude případ posuzován nebo rozhodován – jak se k určitému problému postaví EU

Stanovisko = Není závazné, Je vydáno, když to stanoví smlouva, nebo když to považuje za nutné Komise

Rozhodovací činnost orgánů EU

- Činnost komise
- Správní orgány a jejich rozhodnutí – individuální právní akty
- Nálezy a rozhodnutí soudu
- Považují se za prameny práva i když podle právní teorie to prameny nejsou
- Jsou to akty orgánů EU, existují normativní rozhodnutí – fakticky jsou to nařízení

Podnikání v Evropské unii

- Zakotvena zásada svobody podnikání
- Svoboda podnikání vytváří v rámci EU možnosti pro činnost samostatně výdělečně činných osob, tj. živnostníků, podnikatelů a příslušníků tzv. svobodných povolání - lékaři, advokáti ...
- Primární prameny** - Smlouva o Evropském společenství, Článek 12 - obecný zákaz diskriminace
- Sekundární prameny** - Čl. 44 – ukládá Radě povinnost vydávat směrnice k dosažení svobody podnikání v určitých oborech, Čl. 47 – ukládá Radě povinnost vydávat směrnice upravující uznávání diplomů, osvědčení

Směrnice

- Všeobecné = SM č. 89/48 o obecné úpravě uznávání VŠ diplomů ve znění SM č. 92/51
- Specifické = Upravují zvlášť jednotlivá povolání, např. 98/5 upravující advokacii
- Doprovodné = Upravují doprovodná oprávnění, která se přiřazují k právu na svobodu podnikání, např. možnost vstoupit a pobývat ve státě

Vymezení svobody podnikání

- Ekonomická výdělečná činnost = Legální provozování řemesel, svobodného povolání, které je úplatné
- Permanentní činnost = Osoba se musí trvale a souvisle podílet na ekonomickém životě jiného členského státu, než je země původu
- Samostatná výdělečná činnost = Nutno posoudit, zda-li se nejedná o činnost podle pokynů jiné osoby za kterou by byl brán plat či odměna
- Přeshraniční charakter činnosti = Ustanovení o svobodě podnikání se nemohou dovolávat příslušníci členského státu ve svém domovském státě
- Rozdíl mezi volným pohybem služeb a svobodou podnikání = V prvním případě jde o zaměstnanecký poměr, ve druhé o samostatně výdělečnou činnost
- U volného pohybu služeb jde o poskytování služeb v jednom členském státě dočasně nebo nepravidelně osobou, která má sídlo své podnikatelské činnosti v jiném členském státě
- Při podnikání jde o právo osoby – fyzické i právnické zahájit a provozovat samostatně výdělečnou činnost na území jiného členského státu a to trvale

Zákonná omezení podnikání

- Právo na svobodu podnikání a volný pohyb služeb nejsou právy absolutními
- Právní úprava svobody podnikání nezakazuje tzv. **obrácenou diskriminaci** = horší postavení příslušníků členského státu ve srovnání s cizími příslušníky, na rozdíl od volného pohybu zboží a pracovníků
- zákaz jakékoli i skryté diskriminace z důvodu státní příslušnosti
- Diskriminace z důvodu státní příslušnosti = Výkon veřejné moci, Veřejný pořádek, Veřejná bezpečnost, Ochrana zdraví
- Kvalifikační požadavky na vzdělání a praxi, Pravidla profesního chování
- Další právní omezení

Principy svobodného podnikání

- ESD (evr soudní dvůr) citoval principy, týkající se volného pohybu a pojal pro všechny svobody podobný přístup
- ESD stanovil, že možnost výkonu práva na svobodu podnikání příslušníkem jednoho členského státu v jiném musí být vykládána s ohledem na činnost, kterou chce vykonávat
- Pokud je zahájení a provozování podnikání v hostitelském státě podmíněno určitými skutečnostmi, tak je musí daná osoba dodržet
- Národní opatření omezující výkon základních svobod, musí splňovat 4 podmínky - Nesmí být diskriminační, Musí být zdůvodněny veřejným zájmem, Musí být vhodné pro dosažení cíle, který sledují, Nesmějí být s tímto cílem v nepoměru

Pravidla profesního chování

- Státy mohou stanovit určitá pravidla, kvůli snaze o zajištění dostatečné kvality činnosti
- Je možné je ospravedlnit na základě veřejného zájmu
- ESD stanovil některé důvody - Ochrana spotřebitele, Kulturní politika, Udržování pořádku ve společnosti

Pravidla soutěžního chování

- Cílem soutěžního práva je zaručit stejné základní podmínky pro všechny soutěžitele a ochránit fungování základních svobod před nežádoucími dohodami mezi některými soutěžiteli
- Čl. 81 zakazuje spolupráci subjektů takovým způsobem, který by vedl k nepříznivému důsledku pro spotřebitele
- Čl. 82 znemožňuje účastníkům trhu zneužít své dominantní postavení
- Čl. 87 zakazuje členským státům zvýhodňovat některé podniky a tím narušovat rovnou soutěž
- Zákaz kartelových dohod

Mezi formy zakázaných opatření patří

- Výslovné dohody mezi podniky, Rozhodnutí sdružení podniků, Jednání ve vzájemné shodě, Zákaz zneužívání dominantního postavení
- Skutkovou podstatu zneužívání dominantního postavení tvoří několik prvků: Dominantní postavení soutěžitele, Zneužívání tohoto postavení, ve formě horizontální (ve vztahu ke konkurentovi) nebo vertikální (ve vztahu k odběratelům a dodavatelům), Zneužívání dominantního postavení ovlivňuje obchod mezi členskými státy EU

Fúze

- ESD v roce 1987 rozhodl, že následky slučování firem se mají posuzovat podle toho, zda porušily pravidla na ochranu soutěže
- Komise posuzuje, zda plánovaná fúze je slučitelná s vnitřním trhem, nejčastěji letecká doprava, pojišťovnictví, telekomunikace
- Rozhodnutí Komise - Potvrzení, že sloučení je v souladu s vnitřním trhem, Sloučení zakáže, Přenechá fúzi do plné pravomoci členského státu

Státní podpory

- Součástí soutěžního práva je obecný zákaz poskytování státní podpory státům, Zákaz je zakotven v čl. 87
- Poskytování je podrobena povolovacímu řízení ze strany Komise
- Podpory ze strany orgánů EU pod toto nespádají
- V zásadě zakázány státní podpory soukromým subjektům, zákaz se vztahuje na všechny formy podpory, nejenom přímé finanční
- Obecně se nerozlišuje účel podpor

Výjimky ze státní podpory

- Podpory sociální pro individuální spotřebitele, Podpory sloužící k nápravě škod po přírodních katastrofách, Podpora dalších oblastí (připojení NDR k SRN)

Charta základních práv EU

- Přijata v roce 2000 v Nice
- Přímě odkazuje na Evropskou úmluvu, Evropskou sociální chartu a také na judikaturu ESD a Evropského soudu pro lidská práva
- Obsah - Lidská existence - Specifikují se obecné zákazy související s požadavky na lékařství a biologii jako je zákaz klonování lidí
 - Oblast svobod - Jedná se otázky nakládání s osobními daty, ochrana duševního vlastnictví
 - Rovnost - EU zaručuje mnohost kultur, náboženství, jazyků
 - Solidarita - Obvyklá sociální a podnikatelská a odborová práva
 - Občanská práva - Právo volební, petiční, diplomatická a konzulární ochrana
 - Oblast justičních práv - Zaručuje se pomoc těm, kteří na takovouto pomoc nemají prostředky

Mezinárodní ochrana podnikání

- Charta základních práv
- Charta základních sociálních práv pracovníků - rok 1989
- Evropská úmluva o ochraně základních lidských práv a svobod
- Evropská sociální charta

Vnitrostátní ochrana podnikání - Ústavní zákony a zákony, Nařízení vlády, Vyhlášky, Nařízení kraje, Nařízení obce

Územní samospráva = Právo určitého společenského útvaru spravovat právem určený okruh svých záležitostí samostatně, nezávisle na širším společenském útvaru, jehož je součástí

- Dvojstupňový systém - Samospráva obce a Samospráva vyššího územního samosprávného celku
- Principy - Obce jsou základními územními samosprávnými celky, Stát může zasahovat do činnosti pouze na ochranu zákona a v jeho mezích, Občanem obce se stává fyzická osoba, státní občan ČR a v obci má hlášen trvalý pobyt
- Samostatná působnost - Rozvoj sociální péče a bydlení, Ochrana zdraví, Doprava a spoje, Výchova, vzdělávání a kulturní rozvoj, Ochrana veřejného pořádku, Vydávání obecně závazných vyhlášek obce
- Zájmová samospráva
- Profesionální samospráva
- Vysokoškolská samospráva
- Přenesená působnost - Výkon decentralizované státní správy, Výkon se realizuje prostřednictvím orgánů obce, Rada obce vydává nařízení obce

Vyšší územně správní celky

Kraje = Veřejnoprávní korporace s právem vlastnit svůj majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu, Mají právní subjektivitu, ČR je rozdělena na 14 krajů – dáno Ústavou, Občanem kraje je fyzická osoba, státní občan ČR, přihlášen k trvalému pobytu v obci v územním obvodu kraje

Samostatná působnost kraje - Omezení jen podle zákona, Kompetence v oblasti dopravy, zakládání právnických osob, hospodaření, sankce, kontroly, Zastupitelstvo kraje vydává obecně závazné vyhlášky kraje

Přenesená působnost kraje - Stává se správním obvodem, Rada kraje vydává nařízení kraje, Dozor nad výkonem věcně příslušná ministerstva a ústřední správní úřady

Ústavní soud - řeší ve své kompetenci

Soulad obecně závazných právních předpisů s Ústavou

Soulad mezinárodních smluv a komunitárního práva s právním řádem ČR

Výklad ústavních norem

Ústavní stížnosti

Úvod do Občanského práva

Zákon č. 40/1964 Sb. = Občanský zákoník - Obecný právní předpis

majetkové vztahy fyzických a právnických osob, majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, vztahy vyplývající z práva na ochranu osob, pokud tyto občanskoprávní vztahy neupravují jiné zákony

Subjekty občanskoprávních vztahů

Fyzické osoby a Právnické osoby

Fyzické osoby

Vznik právní způsobilosti - Způsobilost mít práva a povinnosti vzniká narozením, má i počaté dítě, narodí-li se živé

Zánik právní způsobilosti - Smrtí, Prohlášením za mrtvého - nastala smrt jiným prokazatelným způsobem, nezvěštná osoba

Způsobilost k právním úkonům

Právnické osoby = Sdružení fyzických nebo právnických osob, Účelová sdružení majetku, Jednotky územní samosprávy, Jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon

Vznik - Ke zřízení právnické osoby je potřebná písemná smlouva nebo zakládací listina, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, Dnem, ke kterému jsou zapsány do obchodního nebo do jiného zákonem určeného rejstříku, pokud zvláštní zákon nestanoví jejich vznik jinak

Způsobilost k právním úkonům - Způsobilost nabývat práva a povinnosti může být omezena jen zákonem, Právnické osoby, které se zapisují do obchodního nebo do jiného zákonem určeného rejstříku, mohou nabývat práva a povinnosti ode dne účinnosti zápisu do tohoto rejstříku, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak

Statutární orgány - Právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem, Za právnickou osobu mohou činit právní úkony i jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech právnické osoby nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé, Překročí-li tyto osoby své oprávnění, vznikají práva a povinnosti právnické osobě, jen pokud se právní úkon týká předmětu činnosti právnické osoby a jen tehdy, jde-li o překročení, o kterém druhý účastník nemohl vědět

Generálie při zřízení = min. Název, Sídlo

Právní terminologie

Právní vztahy = Vztahy upravené normami práva, ve kterých účastníkům vznikají práva a povinnosti

- Musí se ho účastnit nejméně dva subjekty
- Jsou zde objekty právních vztahů - právem chráněné vztahy
- Obsahem právních vztahů jsou práva a povinnosti
- Vzniká co do subjektů, práv a povinností **Ex lege - ze zákona** nebo **Právní skutečnost** (= Právní jednání, Protiprávní jednání, Právní událost, Protiprávní stav)

Právní jednání = Projev vůle subjektů právních vztahů, který je v souladu s právem

- Secundum legem - podle zákona = Subjekt se chová přímo tak, jak to zákon stanoví

- Praeter legem - mimo, vedle zákona = Osoby soukromoprávní povahy mohou kromě secundum legem jednat i praeter legem

- Platí pro ně zásada legální licence - co není zákonem zakázáno, je dovoleno

Protiprávní jednání = Projev vůle subjektů právních vztahů, který není v souladu s právem

Delikty - Komisivní - aktivní činnost delikventa. Někdo činí to, co dělat nemá - porušení zákazu

- Omisivní - nečinnost, která je porušováním norem práva. Někdo je nečinný, ale má povinnost jednat - porušení příkazu

- Contra legem - protiprávní jednání = Jednání přímo proti literě zákona, proti doslovnému znění právní normy

- In fraudem legis - obcházení zákona = Chování in fraudem legis, je chování, kdy se obchází účel zákona, jeho duch a smysl - není to ale contra legem

- Ve veřejnoprávních vztazích může být udělen postih pouze za chování contra legem

- V soukromoprávních vztazích může být postihnuto i jednání in fraudem legis = Porušení dobrých mravů, Rozpory s obchodními zvyklostmi

Právní událost = Je to objektivně nastalá právní skutečnost, se kterou je spojen vznik, změna nebo zánik právního vztahu

- Není ale projevem vůle, je mimovolní povahy. Typickou právní událostí je narození nebo smrt člověka, k dalším patří třeba pojistná událost

- Uplynutí časové lhůty - Předvídáno v právní normě

- Následky

Promlčení = zeslabení vymahatelnosti práv a povinností Nelze vymáhat právo proti vůli povinné osoby, typické pro občanské a obchodní právo

Prekluze = zánik práv a povinností

Vydržení práv a povinností

Po uplynutí časové lhůty vznikají práva a povinnosti

Protiprávní stav = Objektivně nastalý stav v rozporu s právem

- Nastane určitá okolnost, která je v rozporu s právem, ale není ničím volním jednáním

- Právní normy spojují sankce - objektivní právní odpovědnost s určitým subjektem

- Typické případy protiprávních stavů jsou živelné pohromy

Liberace = osvobození = Zbavit se odpovědnosti za protiprávní stav je to, pokud subjekt prokáže, že i kdyby vyvinul veškeré úsilí, kterého je schopen nebo které lze od něj vyžadovat, následky by stejně nastaly

- V tomto případě je osvobozen od objektivní odpovědnosti - při vis maior - vyšší moc – záplavy

- Existuje však i absolutní objektivní odpovědnost - bez liberace

Právní vztahy

Subjektivní právo = Možnost chování, která je zaručena normami objektivního práva

Právní povinnost = Nutnost chování pod hrozbou sankce předvídané normami objektivního práva

Dare - jednorázový úkon - něco dát, aktivní činnost

Facere - opakované plnění - něco konat, aktivní činnost

Non facere = omittere – nekonat, pasivní činnost

Pati – strpět, pasivní činnost

Právní odpovědnost = Je to zvláštní forma právního vztahu, ve kterém dochází na základě porušení právní povinnosti ke vzniku nové právní povinnosti sankční povahy

- Rozlišujeme **primární a sekundární povinnosti**

- Právními skutečnostmi, jimiž vzniká právní odpovědnost, jsou protiprávní jednání a protiprávní stav

- **Právní odpovědnost Subjektivní** - za protiprávní jednání

- **Právní odpovědnost Objektivní** - za protiprávní stav. Nese ji ten, kdo tento stav nezavinil - např. v hotelu nám někdo ukradne věci, odpovědnost nese majitel hotelu

- Sankční postihy při porušení právní povinnosti

- Možnost vymáhat primární povinnost

- Zde se uplatňuje zásada ne bis in idem - ne dvakrát, ne znovu

- Subjekt nemůže být opakovaně postižen pro stejnou věc

- Sankce, která tvoří obsah právní odpovědnosti

- Vzniká sekundární povinnost, kterou nelze směřovat s primární povinností a s jejím vymáháním

- U soukromoprávních deliktů se větší důraz klade na vymáhání, u veřejnoprávních deliktů je důležitější sankční postih

Jiné následky porušení právní povinnosti

- Neplatnost právního úkonu - sankce za to, že právní úkon není v souladu se zákonem, nebo byl činěn pod nátlakem nebo zánik práva, které koresponduje - odpovídá té porušené povinnosti

Druhy právní odpovědnosti

V soukromoprávní oblasti vzniká vztah mezi poškozeným a delikventem - Odpovědnost za škodu, Odpovědnost za prodlení, Odpovědnost za bezdůvodné obohacení, Odpovědnost za vadu věci

Ve veřejnoprávní oblasti – Trestní, Správní (administrativní), Odpovědnost za správní delikty, Disciplinární (Odpovědnost za porušení disciplíny v rámci interních vztahů), Zde neplatí zásada „ne bis in idem“

Právní úkony = Projevy vůle subjektů, se kterými právo spojuje vznik, změnu či zánik práv a povinností

- Podle vzniku - **Konsensuálně** = shodou, dohodou – Dvoustranné / vícestranné právní úkony Smlouvy

Verbální - ústní - uzavření manželství

Literární - písemné

Konkludentní - mlčky činěné - oferta a akceptace provedené vlastním jednáním

Jednostranným projevem vůle - Závěť, žaloba, opravný prostředek, námitka, výpověď

- Procesní povahy - žaloba, odvolání

- Hmotně-právní povahy - materiální - závěť, výpověď, vyhlášení veřejné soutěže

Neplatnost právního úkonu

Absolutní neplatnost - Právní následky tohoto úkonu nikdy nenastanou, Absolutní neplatnosti se může dovolávat každý, kdo má na ní právní zájem, navíc k ní přihlíží soud či jiný státní orgán z úřední povinnosti

Relativní neplatnost - Právní úkon se považuje za platný, pokud se subjekt, k jehož ochraně je důvod neplatnosti stanoven této neplatnosti nedovolal, Neplatnosti se nemůže dovolat ten, kdo ji zapříčinil

Obsah právních úkonů

- **Složky podstatné - *essentialia negotii*** - Pro platnost právního úkonu se bezpodmínečně požadují (smluvní strany, předmět právního úkonu)

- **Složky pravidelné - *naturalia negotii*** - Pravidelně se v právních úkonech vyskytují, ale nejsou pro platnost úkonu nezbytné (ujednání o místě a času plnění)

- **Složky nahodilé** - *accidentalia negotii* - vyskytují se v právních úkonech jen nahodile případ od případu (podmínky)

Podmínka = Je vedlejší ustanovení v právním úkonu, kterým se právní následky právního úkonu, tj. vznik, změna či zánik právního vztahu k němuž právní úkon směřuje činí závislou na nejisté skutečnosti o níž v době, kdy právní úkon byl učiněn nebylo účastníkům známo zda ke splnění podmínky dojde či došlo

Podmínka suspensivní - Jedná se o odkládací podmínku, Právní následky nastanou teprve tehdy, až se splní podm.

Podmínka rezolutivní - Jedná se o podmínku rozvazovací, Právní následky právního úkonu nastupují ihned, po splnění podmínky právní následky právního úkonu zanikají

Úvod do obchodního práva

Zákon č. 513/1991 Sb. = Obchodní zákoník - Zvláštní právní předpis

postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jiné vztahy s podnikáním související

Podnikání = Soustavná činnost, Prováděná samostatně podnikatelem, Vlastním jménem, Na vlastní odpovědnost, Za účelem dosažení zisku

Podnikatel (entrepreneur) – slovo pochází z francouzštiny, kde v doslovném překladu znamená zprostředkovatel nebo prostředník

= osoba zapsaná v obchodním rejstříku, osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění, osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů, osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu

Právní minimum podnikatele - Občanskoprávní vztahy, Obchodněprávní vztahy, Pracovněprávní vztahy, Daňové povinnosti

Subjekty obchodněprávních vztahů

- **Podnikatel** - Je-li podnikatelem fyzická osoba, jedná osobně nebo za ni jedná zástupce, Právnícká osoba jedná statutárním orgánem nebo za ni jedná zástupce

- **Prokura** - Zmocnění podnikatele ke všem právním úkonům, k nimž dochází při provozu podniku, i když se k nim jinak vyžaduje zvláštní plná moc, Prokuru lze udělit jen fyzické osobě - prokurista

Instituty obchodněprávních vztahů

Podnik a obchodní jmění - Soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání, K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit, Podnik je věc hromadná, Na jeho právní poměry se použijí ustanovení o věcech v právním smyslu včetně institutů práva duševního vlastnictví

Obchodní majetek podnikatele

- Fyzická osoba - Majetek = věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty, který patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání

- Právnícká osoba = Je to veškerý její majetek

- Vlastní kapitál = Tvoří vlastní zdroje financování obchodního majetku podnikatele a v rozvaze se vykazuje na straně pasiv

Místo podnikání = Organizační složka podniku

- **Odštěpný závod** je organizační složka podniku, která je jako odštěpný závod zapsána v obchodním rejstříku, Při provozování odštěpného závodu se užívá obchodní firmy podnikatele s dodatkem, že jde o odštěpný závod

- **Provozovna** = Prostor, v němž je uskutečňována určitá podnikatelská činnost, Musí být označena obchodní firmou nebo jménem a příjmením anebo názvem podnikatele, k níž může být připojen název provozovny nebo jiné rozlišující označení

- **Obchodní firma** = Název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku, Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou, Na podnikatele nezapsaného v obchodním rejstříku se nevztahují ustanovení o firmě, Právní úkony je povinen činit, je-li fyzickou osobou, pod svým jménem a příjmením, a je-li právníckou osobou, pod svým názvem

Generálie podnikatele

- U jména a příjmení nebo názvu může podnikatel nezapsaný v obchodním rejstříku užívat při podnikání odlišující dodatek nebo další označení za předpokladu, že nepůsobí klamavě a jeho užívání je v souladu s právními předpisy i dobrými mravy soutěže

- Takový dodatek nebo označení není firmou a je chráněn právem proti nekalé soutěži